

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት
የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ
አዲት ሪፖርት

መጋቢት 2016
አዲስ አበባ

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፑብሊክ

የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት

የ2015 በጀት ዓመት ሂሳብ አዲት ሪፖርት

የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት የተመደበለትን የመደበኛ በጀት በፋይናንስ አዋጁ፣ ደንብ እና በተከታታይ በወጡ መመሪያዎች መሰረት ለታቀደለት ዓላማ ማዋሉን፤ እንዲሁም ሂሳቡ በመንግሥት የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሰረት መያዙንና የመንግሥት ፀብትና ንብረት በሚገባ መጠበቁን ለማረጋገጥ ከዚህ ሪፖርት ጋር የተያያዙትን የ2015 በጀት ዓመት የሂሳብ ሪፖርቶችን እና የሂሳብ ማስታወሻዎችን አዲት አድርገናል።

የሂሳብ ሪፖርቶችን የማዘጋጀት ኃላፊነት የኢትዮጵያ ውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩት ሥራ አመራር ሲሆን፤ የሂሳብ ሪፖርቶችን አዲት በማድረግ ሙያዊ የአዲት አስተያየት መስጠት ደግሞ የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት ኃላፊነት ነው።

አዲቱ የተከናወነው የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤትን ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 982/2008 ለመሥሪያ ቤታችን በተሰጠው ሥልጣን መሠረት የዓለም አቀፍ አዲት ደረጃዎችን (ISSAI) መሠረት በማድረግና የዋና አዲተር መሥሪያ ቤትን የአዲት ሥልት በመከተል ነው። እነዚህን የአዲት ደረጃዎች መከተል አዲቱን በሚገባ አቅደን በመሥራት በተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ላይ አጥጋቢ የሆነ የአዲት አስተያየት ለመስጠት ያስችለናል።

አዲታችን፡-

- በሂሳብ ሪፖርቶች ላይ የሰፈሩትን አሀዞችና መግለጫዎችን የሚደግፉ ማስረጃዎችን በናሙና አዲት ማከናወንን፤
- የሥራ አመራሩ የሂሳብ ሪፖርቶች ሲያዘጋጅ ያደረገውን ጉልህ ግምቶች እና ውሳኔዎችን መመዘንን፤

- የሂሳብ አያያዝ ፖሊሲዎች ከዓመት ዓመት ሳይቀያየሩ በሥራ ላይ መዋላቸውን እና በበቂ ሁኔታ መገለጻቸውን ማመዛዘንን ያጠቃልላል።

የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ ከሆኑ ስህተቶች የፀዱ ለመሆኑ በቂ ማስረጃና አጥጋቢ ማረጋገጫ የሚሰጥ መረጃና ማብራሪያ ሊያስገኝ በሚችል መልኩ አዲቱን አቅደን አከናውናል።

ከዚህም በተጨማሪ አዲቱ የተዘጋጁት የሂሳብ ሪፖርቶች ተገቢ የሆኑ አዋጆች፣ ደንቦች እና በተከታታይ የወጡ መመሪያዎችን በመከተል የተዘጋጁ መሆኑንና በናሙና አዲት ማከናወንን ይይዛል።

ለአዲቱ ሥራ መሠረት የሆኑት የውሃ ቴክኖሎጂ ኢንስቲትዩቱ ያቀረባቸው የሂሳብ ሪፖርቶች፣ መዛግብት፣ ደጋፊ ማስረጃዎች እንዲሁም በኢንስቲትዩቱ ሥራ አመራር የተሰጡ ማብራሪያዎች ናቸው።

አዲቱ የተከናወነው የበጀት ዓመቱን የሂሳብ እንቅስቃሴ ሊወክሉ የሚችሉ ናሙናዎችን በመውሰድ በጥልቀትና በዝርዝር አዲት በማድረግ ነው።

የሚከተሉት የአዲት ተደራጊው መ/ቤት የሂሳብ ሪፖርቶች ከዚህ የአዲት ሪፖርት ጋር ተያይዘው ቀርበዋል።

- ◆ የገቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የመደበኛ ወጪ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተሰብሳቢ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የዝውውር ሂሳብ ሪፖርት፣
- ◆ የሂሳብ ማመዛዘኛ ሂሳብ ሪፖርት፣

ለአዲት አስተያየቱ መሰረት የሆኑት ጉዳዮች፤

የኢንስቲትዩቱ የሂሳብ ሪፖርቶች ጉልህ የሆነ ግድፈት የሌለባቸው፤ በአዋጅ በተፈቀደው በጀት እና በመንግሥት ሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት የተዘጋጁ እና የተሰበሰበው ገቢ፤ የተከፈለው ወጪና የበጀት አጠቃቀሙ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅን፤ ደንብና መመሪያን የጠበቀ መሆኑን ለማረጋገጥ አዲት ሲደረግ፡-

1. የፌዴራል መንግስት የገንዘብ ክፍያ መመሪያ ቁጥር 4/2003 ክፍል 2 አንቀጽ 10 ንዑስ አንቀጽ 5 መሰረት የመንግሥት ሠራተኞች የደመወዝ ክፍያ ከመፈጸሙ (ወጪ) ከመደረጉ በፊት መከናወን ካለባቸው ጥንቃቄዎች አንዱ በጡረታ ፣ በሞት እና በሌሎች ምክንያት ከስራ የተለዩ ሰራተኞች ከደመወዝ መክፈያ ዝርዝር መጠጣት እንዳለባቸው ይደነግጋል፡፡ በዚህ መሰረት ኢንስቲትዩቱ ከስራ ለለቀቁ ሰራተኞች የተጣራ ደሞዝ በድምሩ ብር 1,407.92 ከመመሪያ ውጪ አላግባብ ተከፍሎ ተገኝቷል፡፡
2. ከጠቅላይ ሚኒስቴር ጽሕፈት ቤት በቀን 16/12/2011 ዓ.ም በቁጥር መ30-899/56 በተጻፈ ደብዳቤ መሰረት ለዋና ዳይሬክተሮች መንግስት ቤት እንደሚያመቻች ውሳኔ በማስተላለፍ የቀድሞው መመሪያ በዚህ መመሪያ የተሻረ መሆኑን አሳውቋል፡፡ በዚህም መሠረት በተሻሻለው መመሪያ መሠረት ለዋና ዳይሬክተር መንግሥት ቤት ማቅረብ ካልቻለ በወር ብር 18,000.00 መክፈል እንዳለበት ይገልጻል ፡፡ ይሁን እንጂ ኢንስቲትዩቱ ከፌዴራል ቤቶች ኮርፖሬሽን ቤት በመከራየት በየወሩ የቤት ኪራይ እንደሚከፍልላቸው እየታወቀ፤ የኢንስቲትዩቱ የቀድሞው ዋና ዳይሬክተር የነበሩት በደብዳቤ ቁጥር ውኪሚ01/01/53 ከቀን 25/05/2014 ዓ.ም ጀምሮ የውሃና ኢነርጂ ሚኒስቴር አማካሪ በመሆን ወደ ሚኒስቴር መ/ቤቱ የሄዱ ሲሆን በየወሩ የተጣራ 975.00 ብር በድምሩ የ17 ወራት ብር 16,575.00 ከኢንስቲትዩቱ የቤት አበል ክፍያ የተፈጸመ መሆኑ፤
3. በኢንስቲትዩቱ የ2015 በጀት አመት ተሰብሳቢ ሂሳብ ውስጥ ብር 42,722.49 ተሰብሳቢ ሂሳብ ሰነዶች ለአዲት ተጠይቀው ያልቀረቡ መሆኑ፤
4. የፌዴራል መንግስት የሂሳብ አያያዝ መመሪያ ቁጥር 5/2003 አንቀጽ 8 በተቁ 5 ላይ የተከፋይ ሂሳብ አያያዝን በተመለከተ በፊደል ሀ ላይ የመንግስት መ/ቤቶች ማናቸውም ወደፊት ክፍያ የሚፈፀምባቸው ሂሳቦች

ተከፋይ ሂሳብነታቸውን የሚያረጋግጥ በቂ ማስረጃ ሲቀርብና ስልጣን ባለው አካል ሲፈቀድ ብቻ በተከፋይ ሂሳብ መዝግበው መያዝ እንደሚችሉ ይገልጻል፡፡ በመሆኑም በኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት አመት በተከፋይ ሂሳብ ሪፖርት ላይ ከሚታየው ውስጥ ብር 489,421.70 የሰነድ ማስረጃ ተጠይቀው ያልቀረበ መሆኑ

ከላይ ከተገለጹት ሁኔታዎች በስተቀር የኢንስቲትዩቱ ሂሳብ ሪፖርቶች ሰኔ 30 ቀን 2015 ዓ.ም የተመለከተውን የፋይናንስ አቋም እና የበጀት ዓመቱን የሥራ እንቅስቃሴ በኢትዮጵያ መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ እንዲሁም የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መሠረት ትክክለኛውን ገጽታ ያሳያሉ፡፡

ምንም እንኳን ከላይ የተሰጠውን የኦዲት አስተያየት የማይቀይረው ቢሆንም ቀጥሎ የተመለከቱት ጉዳዮች ትኩረት ሊሰጣቸው፣ እርምጃ ሊወሰድባቸው እና ለወደፊቱም ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል፡፡

I. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች (Emphasise Matters)

1.1 የወጪ ሂሳቦች የሚመዘገቡት ገንዘብ ሚኒስቴር ነሐሴ 1999 ዓ.ም ባወጣው የሂሳብ አያያዝ ሥርዓት መመሪያ መሰረት መሆኑን ለማረጋገጥ በናሙና ኦዲት ሲደረግ፡- በዋናው መ/ቤት በድምሩ ብር 250,441.00 በተገቢው የሂሳብ መደብ ያልተመዘገበ መሆኑ፤ ክፍያ የፈጸመ ሲሆን፤ በትክክለኛው የሂሳብ መደብ (ኮድ) ሳይመዘገቡ መገኘቱ፤

1.2 የፌዴራል መንግስት የበጀት አስተዳደር መመሪያ ቁጥር 2/2003 ክፍል ሶስት አንቀፅ 12 ተራ ቁጥር 1 ማንኛውም የመንግስት መመሪያ ቤት ለበጀት አመቱ የተፈቀደለትን የመደበኛና የካፒታል በጀት አጠቃቀም በሚገባ መቆጣጠር እንዳለበት ይገልጻል፡፡ ባለስልጣን መ/ቤቱ የተፈቀደለትን በጀት በመመሪያው መሰረት በአግባቡ ስራ ላይ ማዋሉን ለማረጋገጥ እንዲቻል በ2015 በጀት ዓመት ለባለስልጣኑ በየበጀት ፕሮግራሞቹ ለየሂሳብ ኮዶች የተፈቀደው የወጪ በጀት ሥራ ላይ ከዋለው ጋር ሲነጻጸር ከ10% በላይ የሆነው ካፒታል በጀት በ3 የሂሳብ መደቦች ብር 13,784,328.38 ስራ ላይ ያልዋለ መሆኑ፤

II የሀጋዊነት ጉዳዮች (Compliance Matters)

2.1 ኢንስቲትዩቱ በተለያዩ ቀናት የመስተንግዶ አገልግሎት ግዥ አዳማ ከተማ ከሚገኘው ከየባ ኢንተርናሽናል ሆቴል ፈጽሞ በድምሩ 214,977.80 ብር ለሆቴሉ

የክፈለ ሲሆን የሆቴሉ የስራ አድራሻ አዳማ ከተማ በመሆኑ ለተቀበለው ገንዘብ መስጠት የነበረበት የገንዘብ መቀበያ ደረሰኝ የሆቴሉ አድራሻ በሚገኝበት በአዳማ ከተማ ገቢዎች ቢሮ ፈቃድ የታተመ ደረሰኝ መስጠት ሲገባው የሆቴሉ የስራ አድራሻ በአዲስ አበባ ከተማ በንፋስ ስልክ ላፍቶ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 04 እና በአቃቂ ክፍለ ከተማ ቀበሌ 07 እንደሆነ በሚገልጽ ደረሰኝ መሆኑ፤

2.2 ኢንስቲትዩቱ ከበላይ ጉብሳ የኮንስትራክሽን ማቴሪያሎች ችርቻሮ ንግድ ድርጅት ጋር የደንብ ልብስ ግዥ ለመፈፀም ውል የተዋዋለ ሲሆን አቅራቢው በውላቸው መሰረት የደንብ ልብሱን በተዋዋሉት ቀን ገደብ ውስጥ ባለማቅረባቸው የጉዳት ካሳ ብር 10,867.50 ቆርጦ ሳያስቀርብ ሙሉ ክፍያ ለአቅራቢው የተከፈለው መሆኑ፤

2.3 ኢንስቲትዩቱ በተለያዩ ቀናቶችና የውጪ ማስመስከሪያ ቁጥሮች በድምሩ በብር 739,868.72 አቅራቢ ድርጅቶች ላቀረቧቸው የዕቃ አቅርቦቶች ክፍያ የክፈለ ሲሆን ግዥው የመንግስት የግዥ አፈጻፀም መመሪያ ካስቀመጠው መስፈርት ውጪ የገበያ ጥናት ሳይደረግ የተፈፀመ ግዥ መሆኑ፤

2.4 የአቅራቢነት ዝርዝር ውስጥ ሳይኖሩ በጨረታው ላይ እንዲሳተፉ በማድረግ አሸናፊ እንዲሆኑ ተደርጎ በድምሩ በብር 488,699.81 የዕቃ ግዥ ከድርጅቶቹ የተፈፀመ መሆኑ፤

2.5 በድምሩ የብር 3,097,037.09 የደንብ ልብስ ግዥዎች ከተለያዩ ድርጅቶች የተፈፀሙ ሲሆን ግዥው በናሙናው መሰረት የተፈፀመ ለመሆኑ ከጥራት አረጋጋጭ ኮሚቴዎች ማስረጃ ሳይቀርብ ንብረት ክፍል ገቢ የተደረጉ መሆኑ፤

2.6 የግዥ መመሪያ 2002 አንቀጽ 16.26.2 አቅራቢዎች ከሚጠይቁት ቅድሚያ ክፍያ ጋር ተመጣጣኝ የሆነ የቅድሚያ ክፍያ ዋስትና እንደ አቅራቢው ምርጫ ከባንክ የተሰጠ የተረጋገጠ ቼክ ወይም በሁኔታ ላይ ያልተመሰረተ የባንክ ዋስትና ማቅረብ እንዳለባቸው ይገልጻል፡፡ ሆኖም ኢንስቲትዩቱ በ2015 በጀት አመት በተሰብሳቢ ሂሳብ ከተመለከተው ውስጥ ብር 300,279.37 የዋስትና ማስያዢያ ያልቀረበለት መሆኑ፤

III ሌሎች ጉዳዮች (Other Matters)

3.1 የንብረት አያያዝን በተመለከተ

1. በዋና ዕቃ ግምጃ ቤት የሚገኙ ዕቃዎችን በተመለከተ

- የቋሚና አላቂ ዕቃዎች የገቢና ወጪ ምዝገባ እና ንብረት ኃላፊነት የሚከናወነው በአንድ ሰራተኛ መሆኑ፤
- በዕቃ ግምጃ ቤቱ ውስጥ ቋሚና አላቂ ዕቃዎች ፣ ያገለገሉ እና አዳዲስ ዕቃዎች ፣ መወገድ ያለባቸው ዕቃዎች በአንድ ላይ ተቀላቅለው እና ተደራርበው የተቀመጡ መሆኑ፤
- ብዛት ያላቸው የተለያዩ የተሸከርካሪ መለዋወጫ ዕቃዎች እነዚህን በአሁኑ ሰዓት የሚጠቀሙ ተሸከርካሪዎች የሌሉ በመሆኑ በሚል ያለመፍትሄ የተቀመጡ መሆኑ፤
- ከ 5 አመት በላይ የሆናቸው ብዛት ያላቸው የተለያዩ የፕሪንተርና የፎቶ ኮፒ በቀድሞው የተማሪዎች ዶርሚተሪ ተብሎ በሚጠራ የዕቃ ግምጃ ቤት የሚገኙ ዕቃዎችን በተመለከተ
- በግምጃ ቤቱ ውጪ በር አካባቢ የተለያዩ መጠን ያላቸው የተሸከርካሪ ተመላሽ አሮጌ ጎማዎች ብዛት ከ45 በላይ ሳይወገዱ ከ3 አመት በላይ የተቀመጡ መሆኑ፤
- የተለያዩ ብረታ ብረቶች እና ቆርቆሮዎች ሳይወገዱ ተከማችተው የተቀመጡ መሆኑ፤
- ኢንስቲትዩቱ ለሰራተኞች ለስራ ማስፈጸሚያ ቋሚ ዕቃዎችን ሲሰጥ ዋስ (ተያዥ) እንዲያቀርቡ ማድረግ ሲገባ ባለማድረጉ ኢንስቲትዩቱን የለቀቀ ሰራተኛ ለስራ ማስፈጸሚያ የወሰደውን ላፕቶፕ ኮምፒውተር ተመላሽ ሳይደርግ በመልቀቁ ኢንስቲትዩቱ የብር 17,315.99 ዋጋ ያለው ንብረት ያጣ መሆኑ፡፡

3.3 የተሸከርካሪ አያያዝና አጠባበቅ

- ኢንስቲትዩቱ ካሉት ተሸከርካሪዎች ኢት 4- 01009 የጭነት ፣ ኢት 4-01160 የጭነት እና ኢት 4-14001 የቁፋሮ ፣ በብልሽት ምክንያት አገልግሎት ሳይሰጡ ከ4 አመት በላይ በግቢው ውስጥ ያለመፍትሄ የቆሙ መሆኑ፤

3.4 በለፉት ዓመታት እርምጃ ያልተወሰደባቸው ግኝቶች

- በረከት እንዳሻው ሕንጻ ተቋራጭ፡- በተቋራጩ እየተሰራ ያለ የላብራቶሪ ሕንጻ ግንባታ ስራ በብር 52,945,227.72 ግንቦት 16 ቀን 2009 ዓ.ም ውል የተገባ ቢሆንም በኢትዮጵያ የኮንስትራክሽን ዲዛይንና ሱፐርቪዥን ስራዎች ኮርፖሬሽን ሕንፃና ከተማ ዲዛይንና ቁጥጥር ስራዎች ዘርፍ ፀድቆ በተለያየ ቀን የተላከው መጀመሪያ ውል ከተገባው የዋጋ ጭማሪ ወደ 77,075,558.68 ከፍ እንዲልና የሰዓት ማራዘሚያ ደብዳቤ የሚያሳየው የግንባታው መጠናቀቂያ ቀን 18/04/2015 ተብሎ ውል የተገባ ቢሆንም እስከ 09/05/2015 ዓ/ም የህንፃው ግንባታ ያለበትን ደረጃ ለማወቅ በተደረገው ምልከታ የግንባታው ስራው የተቋረጠና ርክክብ ያልተፈጸመ መሆኑ፤
- ፋንቱ ለማ ጠቅላላ ሕንጻ ሥራ ተቋራጭ፡ በተቋራጩ እየተሰሩ ያሉ የመማሪያ ክፍሎች ዕድሳት ስራ በጥቅምት 18/2013 ይጠናቀቃል ተብሎ በብር 1,266,033.56 ውል የተገባበት ሥራ ግንባታ እስከ ሰኔ 30/2013 ድረስ የግንባታው ደረጃ (Project status) 95% ላይ የሚገኝ መሆኑ የተገለጸ ቢሆንም የእድሳቱ ስራ ያለበትን ደረጃ ለማወቅ የመስክ ምልከታ ሲደረግ የተሰራው የኮርኒስ ስራ በጥራት የተሰራ ባለመሆኑ እየፈረሰ ያለ መሆኑን እና የእድሳቱ ስራ ባለበት ደረጃ የቆመ መሆኑ፤
- አባይነህ ጠቅላላ ህንጻ ስራ ተቋራጭ፡- በተቋራጩ እየተሰሩ ያሉት የሥልጠና ክፍሎች እድሳት ሥራ በታህሳስ 10/2014 ይጠናቀቃል ተብሎ በብር 1,931,848.68 ውል የተገባ ሲሆን እስከ ሰኔ 30/2013 ድረስ የግንባታው ደረጃ (Project status) 75% ላይ የሚገኝ መሆኑ የተገለጸ ቢሆንም የህንጻው ግንባታ ያለበትን ደረጃ ለማወቅ በአካል የመስክ ምልከታ ሲደረግ የሥልጠና ክፍሎች እድሳት ሥራው ያልተጠናቀቀ መሆኑን ለማወቅ ተችሏል፡፡

የፌዴራል ዋና አዲተር መሥሪያ ቤት

መጋቢት/ 2015